

Kjøtt

en novelle av
Elise Marie Syvertsen

Bilen ruller sakte inn på gårdsplassen. Jeg skrur av tenninga, ser en god stund tomt på rattet og gir fra meg et tungt sukk.

Det er her jeg vokste opp. Her tragedien skjedde. Det er vondt å være tilbake.

Jeg var ti år, Morten var bare seks. Det var sommer, lemen år det året. Jeg og Morten var ute og prøvde å fange de raske små gnagerne. Jeg fikk endelig tak i et, fanget det med koppen Morten hadde hatt med seg ut. Morten ble kjempeglad og bestemte at lemenet skulle være kjæledyret hans.

Senere den dagen dro mor, Morten og jeg inn til byen i mor's gamle Volvo, den som alltid luktet sterkt av wunderbaum og lær. Jeg fikk sitte i forsetet, mens Morten satt i baksetet med koppen og lemenet på fanget. Det lød en tynn stemme der bak fra en gutt som bad moren sin så pent om han ikke kunne få et tog.

"Et tog," spurte mor, "hadde ikke du et så fint lemen da?"

"Jo," svarte Morten langsomt, "men han er så kjedelig."

"Å, er han det," spurte mor.

"Ja, han ligger jo bare der på ryggen og gjør ingenting," sa Morten oppgitt.

Jeg måtte fnise litt av Mortens uvitenhet, men lot være å fortelle at lemenet hans var dødt.

"Far?"

Jeg er trettifire år nå, og far er blitt gammel. Tragedien har satt sine spor, han skulle ikke se så gammel og sliten ut, ikke i hans alder. Jeg går inn i stuen hvor han sitter og ser på Dagsrevyen uten å egentlig følge med. Han har et åndsfraværende blikk, sier ingenting i det jeg forsiktig legger en hånd på skulderen hans. Et vanlig spørsmål ville vært, 'hvordan har du det, far?', men jeg har ikke spurt han om det på årevis. Jeg vet hvordan han har det: jævlig.

Isteden kneler jeg foran stolen hans, ser på han og former et smil, prøver å se ut som jeg er glad for å se han. Det er ikke det at jeg ikke liker han, det er det at det sørgelige, tomme blikket hans minner alt for mye om den dagen.

Jeg kikker bort på stuebordet ved siden av ham. Det står en kopp der. "Kaffen din ser kald ut," sier jeg, og spør om han vil jeg skal trakte mer. Han svarer ikke. Jeg ser på ham en kort stund, nesten som for å vente og se om hvis jeg stirrer lenge nok, vil han kanskje plutselig våkne av denne depresjonen og bli den far som jeg husker.

Ingenting skjer. Ingen hjertemild latter eller et 'så godt å se deg, gutten min!'. Ingenting.

Jeg gir ham to korte klapp på kneet, tar med meg koppen og går ut på kjøkkenet. Jeg kan se jordet herfra. Det var der alt skjedde.

Jeg husker da vi kom hjem fra byen, Morten, mor og jeg. Mor tok det hun hadde handlet med inn i huset, mens jeg og Morten løp ut i hagen for å leke med Mortens nye lekebil. Han hadde ombestemt seg angående toget, ville heller ha en liten bil som kunne passe i den lille hånden hans.

Vi lekte en times tid, da gjengen til Ingmar dukket opp.

Ingmar var den blonde, tolvårige nabogutten som titt og ofte kom på besøk. Med seg denne gangen, slik han ofte hadde, var Ragnar, Skjold og Jørgen.

Ragnar var en mørkhåret, litt lubben gutt som alltid skulle skryte og vise seg. Skjold var mer tilbaketrukket; han bare var der, liksom. Jørgen gjorde alt som Ingmar befalte, og var veldig tøff i språket.

Jeg og Morten møtte gjengen til Ingmar ved gjerdet som skilte eiendommene våre. Jørgen hadde lært noen nye banneord av den alkoholiserede faren sin, og skulle absolutt få oss til å tvinge de ut av ham. Tilslutt datt hele Jørgens banneregler ut av munnen til Ragnar, som også ville skryte, til stor ergelse for Ingmar. Brått gisper Morten at, "sånt er ikke lov å si," og gjengen brøt ut i latter. Morten fikk og lære seg noen nye banneord den dagen, men jeg sa til ham at han ikke burde si ordene til mor eller far - for sånt var jo ikke lov å si.

Senere på ettermiddagen kom Ragnar tilbake, denne gangen sammen med faren sin og hans nye skurtreske han bare måtte skryte til faren min om. De elsket slike store maskiner og traktorer, og da Ragnars far kom kjørende inn på gårdsplassen vår og kjørte ned til jordet, kom far ut av huset med et bredt glis om munnen. Etter å ha betraktet maskinen en god stund, inviterte far Ragnars far inn på kaffe.

Ragnar gikk bort til meg og Morten. Ragnar satte straks igang med å skryte av hvordan han har fått sitte på og tilogmed styrt skurtresken helt alene.

"Du ljuger," sa Jørgen, som hadde kommet nesten løpende ned mot jordet sammen med Skjold da han hadde fått øye på maskinen.

Ragnar svarte surt at det hvertfall var sant at han hadde fått sittet på og sett hvordan man styrte den. "Så jeg har peiling, tenk," sa han.

Meg, Morten, Skjold, Jørgen og Ragnar gikk ut på jordet ved siden av skurtreskeren og skulle se på Ragnar kjøre.

"Han kommer aldri i verden til å få starta'n," sa Jørgen, men det hånlige fliret hans forsvant fort da Ragnar, til alles overraskelse, fikk start på maskinen. Den begynner å kjøre, og alle løpte foran og heiet på Ragnar.

Men jubelen ble snart til hyl da skurtreskeren begynner å kjøre fortere nedover det bratte jordet. Kaos brøt ut, vi sprang så fort vi kunne for å komme unna dødsmaskinen. Jeg så Morten løpe et lite stykke foran meg, og skrek at ham måtte løpe til siden. Jeg prøvde å komme meg til siden selv, men snublet i det høye gresset og må ha slått hodet mot en stein og svimt av, for hva som skjedde dernest klarer jeg ikke huske.

Kaffen er ferdigtraktet. Jeg heller den svarte væsken i fars lille, misfargede kopp og kan tydelig se for meg det som møtte meg da jeg våknet der ute på jordet. Kjøtt. Kjøtt og blod overalt.

Jeg våknet, tok hånden til hodet og kjente en stor kul der og blod renne nedover pannen. Brått kom jeg på hva som hadde skjedd før jeg svimte av. Ragnar, skurtreskeren.. Morten!

Jeg kom meg fort opp, så meg skrekkslagent runt og ropte på Morten. Jeg løp blandt blodflekkegress og opphuggede kroppsdeler, og ropte fortsatt desperat på lillebroren min.

Det var da, med ett, at jeg oppdaget blodige klær, lik de han hadde hatt på seg, revet i filler og spredd utover blandt små innvoller. Og opp i det hele, en liten, avkuttet barnehånd.

Jeg faller på kne, begynner å strigråte foran den lille hånden.

Lenger ned på jordet, nærmere skogen, står skurtreskeren mellom noen trær. Lenger opp står Ragnar og hylgråter ved de oppkuttede delene av vennene hans. Ragnar måtte ha klart å komme seg ut av maskinen når den satte seg fast og endelig stoppet. Jeg fikk lyst til å løpe bort til ham, banke ham for det han hadde gjort, for å ha drept Morten.

Akkurat da hørte jeg en kjent stemme si:

"Morten..?"

Jeg putter to sukkerbiter i fars kaffe.

Det værste den dagen var ikke å se Mortens avkappede hånd, det var ikke å se innvollene. Nei, det værste var mors skrik.

Hun hylte med slik en smerte at det følte som om hjertet mitt revnet. Hun løp bort til det som var igjen av Morten, så ikke engang at jeg var der, klorte sammen invollene hans og holdt dem intil seg som om han skulle vært der. Og hun skrek.

Min og Ragnars far kom spurtende mot oss. Far kom først bort til mor. Han slet med å holde sine egne hyl tilbake og å holde mor som prøvde å vri seg løs mens hun skrek, "ungen min, ungen min," om og om igjen. Det var hjerteskjærende.

Jeg ble sittende der alene, så Ragnar bli forlatt av faren sin som hadde løpt etter hjelp. Jeg begynte å synes synd på Ragnar, men jeg nektet å gå bort til ham. Morderen.

Da hørtes plutselig en latter, *latter*, et stykke unna. Det var Are.

Han var en gutt som aldri fikk være med oss, men som stadig snek seg setter alikevel. Han fikk ikke være med fordi han var skremmende. Det sa vi såklart aldri, men ingen likte Are.

Han var skummel. Han pleide å se på grisene ble slaktet, og lo frydefult mens strupene deres ble kuttet.

Og nå stod han her, på vår tomt, så utover jordet, utover massakren, og lo rått. "Så...mye...død," ropte han og gapskrattet.

Mor ble senere lagt inn på psykiatrisk avdeling, og der ble hun siden, levde som et tomt skall. Far ble boende hjemme, fortsatte å drive gården så lenge han klarte. Jeg bodde flere år hos farmor, flyttet senere ned til byen og kommer innom noen ganger for å hjelpe far. Men alt som møter meg er enda et tomt skall, og et jorde som minner om død. Om kjøtt. Så mye kjøtt.